

Rizični objekti i javnost: percepcija opasnosti i ekonomske isplativosti energetskih postrojenja*

Ognjen Čaldarović
Filozofski fakultet, Zagreb

Sažetak

U radu se interpretiraju rezultati istraživanja o percepciji opasnosti i ocjeni ekonomske isplativosti energetskih postrojenja. U radu je pokazano da se — kao i u prethodnim srodnim sociologijskim istraživanjima — najvećim opasnostima doživljavaju odlagališta iskorištenog nuklearnog goriva, nuklearna energetska postrojenja i termoelektrane. Najmanje opasnim se pak doživljavaju elektrane pokretane vjetrom, morskim valovima, suncem, kao i geotermalna energija (»alternativne« elektrane). Faktorska je analiza, pak, pokazala grupiranje odgovora ispitanika u tri razmjerno nepovezane cjeline, od kojih jedna grupa najmanje opasnim smatra alternativne elektrane, druga klasične elektrane, a treća nuklearne elektrane.

Rezultati istraživanja druge dimenzije — ocjena ekonomske isplativosti elektrana — sukladni su prijašnjim istraživačkim nalazima. Najisplativijima se ocjenjuju alternativne elektrane, zatim klasične elektrane, a najmanje isplativim nuklearne elektrane. No, faktorskom analizom dobili smo strukturiranje odgovora ispitanice populacije u tri razmjerno izdvojene cjeline koje nisu međusobno povezane. Navedene tri dimenzije grupiraju se u odnosu na sklonost danu alternativnim, termoelektranama ili pak nuklearnim elektranama.

No rezultati ovog ispitivanja, uz dužan oprez prema prijašnjim istraživačkim nalazima, ne pružaju dovoljno dokaza da o navedenim analizama i grupama stavova možemo govoriti kao o stabilnim cjelinama koje rezultiraju i stvarnim opredjeljenjima.

Ključne riječi: ekonomska isplativost energetskih postrojenja, klasični i alternativni energetski izvori, opasnosti od energetskih postrojenja, rizici, sociologija rizika

1. UVOD

U ovom ćemo radu obratiti pozornost dvjema dimenzijama naznačenim u naslovu rada: aspektima procjenjivanja stupnjeva opasnosti različitih tipova postrojenja za proizvodnju energije i procjeni ekonomskih karakteristika pojedinih elektroenergetskih sustava. Interpretacija navedenih aspekata i problema oslanja se na rezultate terenskog istraživanja koje je provedeno 1994. godine u okviru projekta »Socijalnoekološki aspekti razvoja«, koji se realizira u Zavodu za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Ove dvije dimenzije već su u više navrata bile predmetom sociologijskih istraživanja u Hrvatskoj, što će omogućiti da se podaci promotre i u komparativnoj perspektivi. Prva dimenzija — procjena stupnja opasnosti pojedinih tipova sustava za proizvod-

* Članak se temelji na autorovu izlaganju na znanstveno-stručnom kolokviju *Hrvatsko društvo pred ekološkim izazovima*, Zagreb, 29. ožujka 1996.

